

Basiscursus cognitieve gedragstherapie
met aandacht voor kinderen, jeugdigen en volwassenen

najaar 2015
Leiden

Docent:
Mw.drs. M.D. Mostert-Uijterwijk

Organisatie:
KING nascholing

Inleiding

Algemene cursusoriëntatie

Deze cursus is bedoeld voor psychologen/ pedagogen en basisartsen die de opleiding tot gedragstherapeut willen volgen en die qua opleiding en werk reeds georiënteerd zijn op de kinderen en jeugdigen. Uitgangspunt is dat er voldoende kennis aanwezig is van ontwikkelingspsychologie. De bedoeling van deze cursus is dat de cursisten algemene en specifieke leertheoretische kennis en (cognitief) gedragstherapeutische vaardigheden in huis krijgen voor de behandeling van zowel volwassenen maar met verdieping/specialisatie gericht op kinderen en jeugdigen.

Kernpunten cursus

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Kennis van het cognitief gedragstherapeutisch proces;
- Leer- en emotietheorie relevant voor de klinische praktijk, in ieder geval de theorieën over klassieke en operante conditionering en het cognitieve model;
- Cognitief gedragstherapeutische diagnostiek en het opstellen van een verklarend model (inclusief gebruik van vragenlijsten, holistische theorie, functie- en betekenisanalyses en casusconceptualisatie) over de oorzakelijke en instandhoudende factoren van probleemgedrag plus adequate evaluatie- en monitoringsinstrumenten;
- Opbouwen, onderhouden en afsluiten van een CGt-behandeling en een adequate therapeutische werkrelatie;
- Ontwerpen van behandelplannen op basis van cognitief gedragstherapeutische diagnostiek en -analyses;
- Het toepassen van basistechnieken van de cognitieve gedragstherapie, waaronder tenminste registratieopdrachten en concretisering van probleemgedrag, exposure, responspreventie, sociale vaardigheidstraining, zelfregulatieprocedures, contraconditioneren, activeringstechnieken, uitdaagtechnieken, socratische dialoog en ontspanningsprocedures;
- De uitvoering van behandelingen volgens evidence based behandelprogramma's bij de meest voorkomende problematieken in de doelgroep, maar in ieder geval angst- en stemmingsstoornissen en een derde probleemgebied naar keuze.

Na afloop van de cursus:

1. heeft de cursist inzicht en basisvaardigheid in de cognitief gedragstherapeutische manier van denken;
2. kan de cursist leermodellen toepassen in de eigen praktijk;
3. kan de cursist het cognitief gedragstherapeutische proces toepassen;
4. kan de cursist betekenisanalyses, functieanalyses en interventiestrategieën ontwerpen;
5. kan de cursist de kenmerken van de verschillende angst- en stemmingsstoornissen beschrijven en kan de cursist biologische, psychologische, leertheoretische en systeemverklaringen voor het ontstaan van angst- en stemmingsstoornissen benoemen;
6. kan de cursist benoemen wat de belangrijke aspecten zijn van CGT bij het jonge kind en de verschillende technieken toepassen in de speelkamer
7. kan de cursist binnen de ouderbegeleiding/ mediatietherapie CGT technieken toepassen om gedragsverandering bij het kind te bewerkstelligen
8. kan de cursist vaststellen welk behandelprogramma, op grond van wetenschappelijke inzichten, voor de cliënt het meest aangewezen is;
9. kan de cursist op grond van diagnostiek en indicatiestelling een individueel behandelplan opstellen, een behandeling uitvoeren, evalueren en afsluiten;
10. kan de cursist een adequate werkrelatie opzetten en onderhouden en waar nodig het systeem daarbij betrekken.

Casuïstiek

Naast de theoretische kennis die aangeboden wordt is het van belang om de toepassingen van de gedragstherapie te leren via casuïstiek.

Opzet van de cursus

Er is gekozen om de eerste 30 uur het gedragstherapeutisch proces en de leertheoretische principes leren hanteren en analyses leren begrijpen en gebruiken. Er wordt veel geoefend. Dit omdat de cursist na 30 uur in supervisie behandelingen kan uitvoeren. Daarna is een aantal bijeenkomsten gekozen om specifieke K&J aspecten uit te lichten (mediatietherapie en spetherapie). In het draaiboek is vervolgens gekozen om a.d.h.v. diverse (ontwikkelings)stoornissen specifieke technieken en processen te bespreken. Om dit te verder verdiepen is gekozen voor beeldmateriaal van casuïstiek die passend zijn bij het onderwerp waar de cursisten voor moeten intekenen, evenals een referaat. De casus wordt volgens geleide intervisie besproken waarbij de cursisten in kleine groepen een specifieke vraag of opdracht krijgen. Gedurende de bijeenkomsten is gekozen voor een GM waarbij de cursisten een kortdurende behandeling op elkaar uitvoeren om het therapieproces te leren hanteren. Het referaat moet interactief zijn, het is van belang dat de cursisten bij elk referaat iets in handen krijgen dat ze kunnen gebruiken op hun eigen werkplek. Daarnaast worden er a.d.h.v. casuïstiek rollenspelen geoefend waarbij er een specifiek observatieschema gebruikt wordt (per techniek en per doel van het rollenspel) dat door de docent is ontwikkeld

Bijeenkomsten en werkwijze

Tijdens de cursus wordt grotendeels tijd besteedt aan de specifieke gedragstherapeutische en cognitieve technieken. Naast kennisoverdracht d.m.v. presentatie zal veel gebruik gemaakt worden van demonstratie en rollenspel.

Bij veel technieken wordt tevens gewerkt met specifieke (kennis van) stoornissen en welke interventies evidence-based zijn.

Er zal veel gebruikt gemaakt worden van (ingebrachte) casuïstiek.

De cursisten gaan de specifieke vaardigheden oefenen om hun therapeutische vaardigheid te vergroten.

Opleiding VGCT

Bij de VGCT (Vereniging voor Gedragstherapie en Cognitieve therapie) wordt accreditatie aangevraagd voor cursisten die hun registratie als cognitief gedragstherapeut VGCT® willen behalen. Erkenning wordt aangevraagd voor 100 uur (basiscursus: basisinleiding en basisverdieping). Na deze cursus afgerond te hebben kunt u, indien gewenst, uw route naar het lidmaatschap van de vereniging gaan voortzetten. De supervisie voor de VGCT mag al na de eerste 30 uur van de basiscursus starten.

Literatuur

De cursisten dienen in het bezit te zijn van de onderstaande boeken:

- > Korrelboom, C.W., Broeke, E. ten (2014), *Geïntegreerde cognitieve gedragstherapie*. Bussum: Coutinho, ISBN 978 90 628 33467. Laatste druk (2014)
- > Hermans, D. Eelen, P. Orlemans, H. (2007), *Inleiding tot de gedragstherapie*, zesde geheel herziene druk. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. ISBN 978 90 313 42884.
- > Bögels, S.M. & Oppen, P. van *Cognitieve therapie: theorie en praktijk*. Houten-Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum. ISBN 978 90 313 28314. Laatste druk
- > Prins, P.J.M., Bosch, J.D. (red.) , *Methoden en technieken van gedragstherapie bij kinderen en jeugdigen*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghem, ISBN 978 90 313 20769. Laatste druk
- > Broeke, E. ten, Heiden, C. van der, Meijer, S., & Hamelink, H., *Cognitieve therapie: de basisvaardigheden*. Amsterdam: Boom, ISBN 978 90 850 65999. Laatste druk
- > Jacobs, G., Muller, N. en Ten Brink, E. , *Uit de knoop. Rationeel-emotieve en andere cognitieve gedragstherapieën bij kinderen en adolescenten*. Houten, Bohn Stafleu van Loghum, ISBN 978 90 313 36975. laatste druk
- > Cladder, J.M., Nijhoff-Huyse, M., Mulder, G.A.L.A. (2009), *Cognitieve gedragstherapie met kinderen en jeugdigen, probleemgericht en oplossingsgericht*. Amsterdam: Pearson, ISBN 978 90 265 22222. Laatste druk

Aanvullende literatuur wordt verstrekt in de vorm van een reader (artikelen aangeduid in draaiboek met **R**)

Toetsing

Binnen deze cursus gebeurt dit op een aantal manieren:

- Presentie. Bij afwezigheid dient de cursist een vervangende opdracht te maken.
- 1 referaat

- Huiswerkopdrachten
- 1 casus (DVD) inleveren
- Begintoets die is gericht op de basiskennis en leren verwoorden van brede visie op CGT
- Gedragsmodificatie uitvoeren

Eindtoets

- De eindtoets betreft een 'mini' N=1 is van de klachtgerichte / CGT die tijdens de cursus is gedaan binnen een kleine groep cursisten (de z.g. GM). Deze dient na de cursus, ter beoordeling, naar de docent te worden gestuurd.